

AINEVALDKOND SOTSIAALAINED

1. Ainevaldkonna kirjeldus

Sotsiaalainete ainevaldkonda kuulub kolm õppeainet: **ajalugu, inimeseõpetus ja ühiskonnaõpetus**. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht on määratletud Kalmetu Kooli õppekava üldosas.

Sotsiaalvaldkonna õppeainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ja tänapäeval. **Sotsiaalvaldkondliku pädevusega** taotletakse:

- 1) õpilase toimetulekut iseendaga;
- 2) suutlikkust toimida lähikonnas ja ühiskonnas;
- 3) oskust oma käitumist ja selle tagajärgi analüüsida;
- 4) valmisolekut ja oskust olla aktiivne ning vastutustundlik kodanik;
- 5) oskust mõtestada ühiskondlikke suhteid lähtuvalt ajaloolisest kontekstist ja üldinimlikest väärtustest.

Sotsiaalainete **õppetegevus** on õppijakeskne, toetab õppija metakognitsiooni, eneseregulatsiooni ja õpimotivatsiooni ning õpilase kujunemist loovaks ja kriitiliselt mõtlevaks ühiskonnaliikmeks, kes suudab kasutada tõhusaid õpistrateegiaid ning võtta vastutust oma õppimise eest.

Sotsiaalainete **õppekeskkond** on üksteist austav, kaasav, hooliv ja toetav. Õppekeskkond baseerub usalduslikel suhetel õpetaja ja õpilase vahel, on turvaline ja õpilase pingutusi tunnustav.

Õppeprotsessi **hindamine** on eristav, kuid kasutatakse ka diagnostilist, kujundavat kui kokkuvõtvat sõnaliste hinnangute andmist numbriliste hinnete kõrval. Toetamaks õpilase autonoomiavajadust ning reflekteerimise- ja analüüsioskust kaasatakse õpilane nii oma tööde hindamisse kui kaasõpilaste tagasisideastamisesse. Hindamise aluseks on ainekavade õpitulemused.

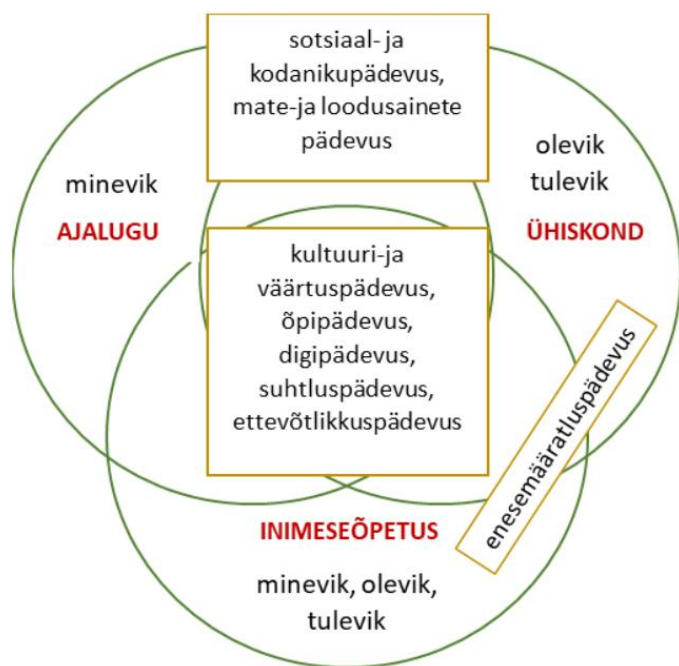
Ajaloos kasutatakse järgnevaid hindamismeetodeid: ajastu- ja teemakohaste faktide teadmine, ajaloosündmuste, -nähtuste, -allikate ja –kaartide analüüs, tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine ja järelduste tegemine, allika usaldusväärsuse hindamine, diskusioon, arutluse kirjutamine, rollimängud, paaris ja grupitööd, projekti- ja uurimistööd, enesehindamine ja refleksioon.

Inimeseõpetuses kasutatakse järgnevaid hindamismeetodeid: teemakohaste faktide teadmine ning seostamine igapäevaeluga, juhtumianalüüs, refleksioon ja eneseanalüüs, rollimängud ja situatsioonülesanded, grupi- ja paaristöö, diskusioon, intervjuu, esitlus, projekt, loovülesanne. **Ühiskonnaõpetuses** kasutatakse järgnevaid hindamismeetodeid: teemakohaste mõistete teadmine, ühiskonnaliikmele kohustuslike toimingute ja dokumentide täitmine, erinevate allikate tõlgendamine, analüüs ja võrdlemine, ühiskondlike probleemide analüüs, diskusioon ja väitlus, arvamust kirjutamine, ühistegevustes osalemine, grupi- ja paaristöö, projekti- ja loovtööd, juhtumianalüüs, simulatsioon, rollimäng, enesehindamine ja refleksioon.

Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanust, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teistegevusega toime tulla.

2. Üldpädevuste kujundamine

Üldpädevused kirjeldavad õpilase terviklikuks inimeseks ja kodanikuks kujunemiseks vajalikke pädevusi. Sotsiaalainete valdkonnas käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist nii minevikus, olevikus kui tulevikus. Ajaloo rõhuasetus jääb minevikku, ühiskonnaõpetus tegeleb oleviku probleemide ja tuleviku mudeldamisega ning inimeseõpetus arendab õpilast minevikku analüüsides olevikku mõistma ning tulevikus häid otsuseid langetama.

Ajalugu, ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus toetavad ühiselt kultuuri- ja väärtuspädevuse, õpipädevuse, digipädevuse, suhtluspädevuse ja Kalmetu Kooli eripärast lähtuvalt ettevõtlikkuspädevuse arengut. **Ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse** tunnid arendavad lisaks rohkem sotsiaal ja kodanikupädevust ning matemaatika, loodusainete ja tehnoloogiaalast pädevust.

Inimeseõpetuse ja ühiskonnaõpetuse suurimaks ühisosaks on enesemääratluspädevuse arendamine.

Üldpädevusi kujundatakse sotsiaalainete valdkonnas järgmistel viisidel:

Sotsiaal- ja kodanikupädevus	-koostööoskuste arendamine paaris- ja rühmatöös; -suhtlemisoskuse kujundamine diskussioonides ja väitlustes; -kodanikupädevuse kujundamine ühiskondlikke probleeme analüüsides ja lahendusi mudeldades.
Matemaatika- ja loodusainete pädevus	-tutvumine eri maade ja ajastute matemaatikute ja teadlaste töödega ja teadussaavutustega; -seoste loomine ümbritseva maailmaga; -väärtustab teaduspõhist maailmapilti ja kujundab enda seisukoha; -erinevate mõistete ja reeglite kasutamine ühiskonnaliikmetele oluliste toimingute täitmisel.
Kultuuri- ja väärtuspädevus	-Eesti ja maailma kultuuripärandi tundma õppimine ja väärtustamine; -üldinimlikke ja demokraatlike väärtushinnangute kujundamine; -arutelud eetiliste küsimuste üle; -kogukondlikes ja ühiskondlikes tegemistes ja projektides osalemine ja nende algatamine.

Õpipädevus	-metakognitiivsete oskuste nagu reflekteerimine ja õppimise planeerimine toetamine, õpimotivatsiooni toetamine. -efektiivsete õpistrateegiate õpetamine; -kriitilise mõtlemise arendamine, vigade analüüs ja parandamine;
Digipädevus	-digitaalsete tööriistade kasutamine õppetöös; -digitaalse kirjaoskuse arendamine; -koostöö ja suhtlemine digitaalsetes keskkondades; -küberturvalisuse põhitõdede tutvustamine; -digitaalse sisu loomine.
Suhtluspädevus	-oma mõtte selge, täpne ja ühiselt arusaadavalt väljendamine; -konfliktilahendamise ja läbirääkimisoskuse arendamine; -aktiivse kuulamisioskuse arendamine; -oma seisukohtade teadus- ja tõenduspõhise kaitsmise õpetamine.
Ettevõtlikkus-pädevus	-oskus näha ja sõnastada probleeme; -põhjuse-tagajärg seoste tunnetamine; -õpilasel on võimalus osaleda olümpiaadidel ja ainevõistlustel.
Enesemääratlus-pädevus	-eneseanalüüsioskuse arendamine; -positiivse minapildi kujundamine; -eesmärkide seadmine nende saavutamise ja oma töö eest vastutuse võtmine.

3. Läbivate teemade käsitlemine

Riikliku õppekava läbivad teemad võimaldavad luua ettekujutluse ühiskonna, kui terviku arengust. Sotsiaallainete ainevaldkonna olulisemateks läbivateks teemadeks Kalmetu Koolis on väärtused ja kõlblus, kultuuriline identiteet ning teabekeskond ja meediakasutus.

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
1. kultuuriline identiteet	Teab Eesti riigi asukohta, tunneb Eesti ja kodukoha sümbolikat, olulisi inimesi ja paiku. Mõistab, et on olemas meist erinevaid kultuure. Muuseumite ja mäluasutuste külastus.	Mõistab enda rolli Eesti kommete ja tavade ja ajaloo kandjana. Analüüsib kultuuride erinevusi. Muuseumite ja mäluasutuste külastus.	On erinevuste (rahvus, sugu, vaimne ja füüsiline suutlikkus) suhtes salliv; Mõistab enda õigusi ja kohustusi kodanikuna; Muuseumite ja mäluasutuste külastus.
2. teabekeskond ja meediakasutus	Teab, et on erinevaid teabeallikaid.	Kasutab erinevaid teabeallikaid info otsimiseks; Mõistab meediaga seonduvaid ohte;	Kasutab erinevaid teabeallikaid; On allikakriitiline; Koostab slaidiesitlusi; Oskab refereerida ja allikale viidata.

		Mõistab autoriõiguste tähtsust.	
3. väärtused ja kõlblus	Märkab inimeste individuaalseid erinevusi; Mõistab sõpruse ja koostöö väärtust ning üldtunnustatud käitumisnorme; Tajub, mis on vägivald ja miks see pole lubatud.	Suhtub sallivalt teiste inimeste erinevustesse; Teab, millest suhtlemine koosneb, järgib turvalise suhtlemise reegleid; Oskab konflikte analüüsida ja teab tõhusaid lahendusviise;	Mõistab inimeste erinevusi, aktsepteerib inimliku läheduse avaldumisviise; Saab aru normide vajalikkusest ja on aktiivne ühiskonnaliige; Väärtustab inimõigusi.
4. keskkond ja jätkusuutlik areng	Mõistab keskkonna hoidmise tähtsust ja enda võimalusi selles.	Väärtustab tervislikku elukeskkonda ning teab, et meie roll ühiskonnas mõjutab meid ümbritsevat elukeskkonda.	
5. tehnoloogia ja innovatsioon	Kasutab IKT vahendeid juhendatult õppetöös;	Kasutab IKT vahendeid ülesannete lahendamisel ja iseseisval infootsingul;	Kasutab IKT vahendeid ülesannete lahendamisel ja loomisel ning iseseisval infootsingul ja analüüsil;
6. tervis ja ohutus	Oskab kasutada lihtsamaid esmaabivõtteid ja kutsuda vajaduse korral abi; Oskab oma füüsilist tervist hoida ja enda keha eest hoolitseda; Tunneb tähtsamaid liiklusreegleid.	Väärtustab tervislikke eluviise ja teeb tervislikke valikuid; Oskab näha riskikäitumise (uimastid, alkohol, tubakas jms) tagajärgi ning neid vältida. Aktsepteerib enda ja teiste kehalisi muutusi.	Mõistab inimese arengut läbi elukaare; Teab, kuidas ühiskond, pärilikkus, keskkond ja eluviis mõjutab inimesi; Mõistab füüsilise, vaimse ja sotsiaalse tervise vastastikust seost; Väärtustab partnerite vastutustundlikku käitumist seksuaalsuhetes.
7. elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Mõistab õppimise tähtsust igapäevaelus hakkama saamisel ja tuleviku kavandamisel.	Tunneb mõningaid õpistrateegiaid ja oskab neid kasutada; Mõistab koostegutsemise väärtust;	Teab, kuidas kujundada ja hoida positiivset suhtumist iseendasse; Väärtustab enesearengu vajadust ja elukestvat õpet; Mõistab enda

	Planeerib lihtsamaid tegevusi.	Planeerib oma õpitegevust. Osaleb karjäärpäeval.	vastutust oma õpitee kujundamisel ja osaleb karjäärpäeval.
8. kodaniku- algatus ja ettevõtlikkus	Lahendab loovülesandeid. Osaleb Ettevõtliku Kooli üritustes ja tegevustes. Osaleb kooli- ja kogukonnategevuste	Lahendab loovülesandeid Osaleb Ettevõtliku Kooli üritustes ja tegevustes. Osaleb kooli- ja kogukonnategevustes;	Lahendab ja koostab loovülesandeid. Osaleb Ettevõtliku Kooli üritustes ja tegevustes. Osaleb kooli- ja kogukonnategevustes;

4. Õppeainete lõimimine

4.1 Ainevaldkonnaüleline lõiming

Ainevaldkonnaüleline lõiming on kirjeldatud [Kalmetu Kooli õppekava üldosas](#).

4.2 Ainevaldkonnasisene lõiming

Sotsiaalsed lõimitakse peamiselt kolmel tasandil: kattuva õppesisu ehk temaatilise lõimumise, kooli õppekava ja sotsiaalsed õpetajate koostöö kaudu ning läbi sotsiaalteaduslike pädevuste kujundamise.

Kalmetu Kooli üheks põhiväärtuseks on **rahvuslikkus**, mistõttu on ainevaldkonnasisese lõimingu üheks tugipunktiks järgmiste rahvakalendritähtpäevade ja riigipühade käsitlemine kõigis õppekava ainetundides: **jõulud, Eesti Vabariigi aastapäev**.

Sotsiaalsed ainevaldkonnas on võimalik neid tähtpäevi lõimida järgmiste ainekava teemadega:

- Jõulude ja ristiusu ajalugu;
- Eesti Vabariigi loomise ajalugu ja sellega seotud isikud;
- Usuvabadus kui inimese põhiõigus;
- Maailma usundid.

Kalmetu Kooli lõimingu aluspõhimõtteks on õppesisu lõimimine **praktilise eluga**. Selleks korraldatakse ainevaldkonnasiseselt traditsioonilisi **õppekäike ja tegevusi**, mis võimaldavad õpitut reaalsete kohtade ja inimestega siduda:

- Riigikogu külastus
- Kohaliku omavalitsuse külastus
- Eesti Rahva Muuseumi külastus
- Rahvusrhiivi külastus või rahvusrhiivi lektorite tund koolimajas
- Viljandi muuseumi ja lossivaremete külastus
- Kohalike ettevõtete külastused
- Seksuaaltervise loeng koolis või koolist väljaspool

Samuti osaletakse järgnevatel **ainevõistlustel**, mis annavad õpilastele võimaluse oma ainevaldkondlikke oskusi ja teadmisi proovile panna:

- Ajalooviktoriin MAMMUT
- Ajaloo olümpiaad
- Ühiskonnaõpetuse olümpiaad
- Inimeseõpetuse olümpiaad